

A Fővárosi Ítéltábla a ... Ügyvédi Iroda által képviselt ... felperesnek a Dr. ... Ügyvédi Iroda által képviselt ... I. rendű és a ... II. rendű alperes ellen kártérítés iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2012. december 11. napján kelt, 8.G. 41.332/2010/41. számú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről benyújtott 42. sorszámú fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja;

kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 400.000 (Négyszázezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes egyetemlegesen kérte kötelezni az alpereseket 85.238,63 euró és annak 2010. május 23. napjától a kifizetésig járó évi 5 % késedelmi kamata megfizetésére. A keresetében előadta, hogy 108 bála rost ...országba történő vasúti fuvarozásával bízta meg a ... AG-t, amely a küldeményt 2009. július 8-án ...ban feladta; a fuvarozás tartama alatt értesítést, jegyzőkönyvet a feladó nem kapott, a vasút rendelkezést nem kért (CIM 20. cikk 2. §, 21. cikk 1. §); a küldemény kiszolgáltatására nem került sor, így az osztrák eladó az árut nem tudta a ... vevőnek leszállítani. A ... AG fuvarlevélbeli pozícióját engedményezte a felperesre, így feladóként érvényesíti a kárt a fuvarozóval szemben, a CIM 43. cikk 2. §-a és 3. §-a, valamint 44. cikk 1. §-a alapján. Álláspontja szerint a fuvarozó felel az áru elveszéséért, ha az az átvétel és a kiszolgáltatás között következett be; az árukár összegének alátámasztására áruszámlát csatolt, követelése jogalapjaként a CIM 23. cikkére, 25. cikkére, 29. cikkére és 37. cikkére hivatkozott.

A II. rendű alperessel szembeni követelés körében előadta, hogy a fuvarlevélen az I. rendű alperes pecsétje szerepelt, mégis felmerülhet, hogy a II. rendű alperes volt

az első fuvarozó; az alperesek közötti jogviszony tisztázatlansága okán szükséges az egyetemleges marasztalásukra vonatkozó igény előterjesztése.

Hivatkozott a felperes másodlagosan arra is, hogy saját nevében harmadik személy javára történő kárrendezés keretében is eljárhat. E körben előadta, hogy a ... AT bízta meg a vasúti fuvarozással a teljes szakaszra, a jogviszony alátámasztására csatolta a fix összegű díjmegállapodást igazoló számlát, melynek alapján a kifizetés közöttük megtörtént, a felperes tehát átvételi díjtételes speditörként járt el. Utóbbi az osztrák jogi szabályozás szerint fuvarozóként felel a megbízót ért kárért; a ... AT a felperest felelőssé is tette. A ... AT kárát a ... AG szállítmánybiztosító megtérítette, melynek következtében törvényes engedményessé vált, utóbbi is felelőssé tette a felperest, de vele szemben pert nem indított, várja jelen eljárás kimenetelét.

Felperes tehát függetlenül attól, hogy még nem állt helyt a szállítmánybiztosító felé, az osztrák jog szerint károsulttá vált, ezen körülmény is megalapozza az I. rendű alperesekkel szembeni fellépését. ...ban és ...országban is bevett joggyakorlat harmadik személy kárának érvényesítése, azaz a szállítmányozó, illetve a főfuvarozó jogosult arra, hogy a tényleges fuvarozótól követelje a kárt magának vagy megbízójának akkor is, ha a megbízójának még nem fizetett, utóbbi jelen esetben a törvényes engedményes szállítmánybiztosító. Ezen jogintézmény alátámasztására külföldi ítéletet csatolt, utalva arra, az, hogy a felperesnek saját országa joga szerint nem kell előre fizetnie és utána az alperesek felé fordulnia, magyar bíróság ezt nem írhatja felül.

Álláspontja szerint a pernek a tárgya, hogy az egyébként két oldalról is legitimált felperest - a feladói pozíció engedményezése, valamint a harmadik személy kárának érvényesíthetősége - megilleti-e kártérítés az alperesektől vagy sem, több irányú igényérvényesítés az alperessel szemben kizárt, a pozíció egy kézbe vonása okán.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elismerte a perbeli rakomány 2009. július 8-i fuvarozásra feladását, nem vitatta, hogy az végig a vasút őrizetében állt. Előadta, hogy a bálák 2009. július 14-én érkeztek meg ... állomásra, miközben vasúti komphajóra vártak, tűz keletkezett, az oltás későbbi következményeként ismét kigyulladtak, de a rakomány egésze nem semmisült meg; az áru közel 20 %-át kitevő, megmaradt bálák tekintetében azonban rendelkezés, utasítás nem érkezett, az utóbb raktárban elhelyezett áru pedig árvízben semmisült meg. A CIM 23. cikk 2. §-a, 23. cikk 3. § d) pontja alapján mentesülésére hivatkozott, e körben azt állítva, a tűz okát sem a helyszínen lévő tűzoltóság, sem a perben kirendelt szakértő nem tudta megállapítani; a rendeltetési állomáson rögzítettek szerint a tűz keletkezésekor valamennyi vagonon talált zár ép és sértetlen volt, így az áruhoz külsőleg nem lehetett hozzáférni; gyújtogatásnak nem volt nyoma; a tűz a kocsi belsejében keletkezett, mely a fuvarozói kárfelelősséget kizárja.

Hivatkozott arra is, hogy a küldeményben bekövetkezett kárt a tulajdonos részére a szállítmánybiztosítója megtérítette, a felperesnek a perbeli fuvarozásból eredően nincsen kifizetett kára; a fuvarozóval szemben regressz útján kizárólag a kártalanító fél érvényesíthet kártérítési igényt. Tekintettel arra, hogy a felperes a kárigényt Magyarországon érvényesíti, a magyar jog szabályai szerint kell elbírálni a

követelését; a kereset elutasítására kell, hogy vezessen az, hogy nem állnak fenn a kártérítés Ptk. 339. §-a szerinti feltételei.

Az áruszámla szerinti 85.238,63 euró rakományértéket nem tette vitássá, ugyanakkor utalt arra, hogy a biztosító kárrendezése ettől eltérően, 83.889,58 euró kifizetésével zárult.

II. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, hivatkozva arra, hogy vele szemben a CIM 43. cikk 1. §-a és 45. cikk 1. §-a értelmében igény nem támasztható. A perbeli fuvarlevélből egyértelmű, hogy a fuvarozó az I. rendű alperes volt, a fuvarozási szerződéssel kapcsolatos igényeket neki kell címezni, és vele szemben kell pert indítani.

Az elsőfokú bíróság 2012. december 11. napján kelt 8.G.41.332/2010/41. számú ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 85.238,63 eurót és annak 2010. május 23. napjától a kifizetésig járó évi 5 % kamatát, valamint 2.063.450 forint perköltséget. A felperes keresetét a II. rendű alperessel szemben elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 1.163.450 forint perköltséget.

Az ítélet indokolásában kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között nemzetközi vasúti áru fuvarozási szerződés jött létre, a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 593/2008/EK rendelet 5. cikk 1. pontja szerint a magyar jog alkalmazandó; a Ptk. 506. § (1) bekezdésén keresztül irányadónak vette az 1980. május 9-én aláírt Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) B függelékét képező, a Nemzetközi Vasúti Áru fuvarozási Szerződésre vonatkozó Egységes Szabályokat (CIM), melyek az 1986. évi 2. számú tvr.-rel kerültek kihirdetésre.

A CIM 6. cikk 2. §-a, 3. §-a alapján megállapította, hogy a fuvarozási szerződés a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között jött létre; figyelemmel arra, hogy a CIM 43. cikk 1. §-a, 45. cikk 1. §-a alapján a II. rendű alperes sem első, sem olyan fuvarozónak nem tekinthető, melynek tevékenysége során az eljárás megindítására okot adó körülmény történt, vele szemben a kereset elutasításáról határozott.

I. rendű alperes védekezésére is tekintettel vizsgálta az elsőfokú bíróság felperes igényérvényesítési jogát, megállapította, hogy a CIM 43. cikk 2. §-a és 3. §-a alapján a feladó engedményezése folytán érvényesíti az igényét a CIM 44. cikk 1. § a) pontja alapján. A CIM hatálya alá eső igény érvényesítésére más személy keresetindítási joga nem nyert bizonyítást; a CIM 48. cikk 1. §-a alapján az egy éves elévülési időre tekintettel felperesen kívül harmadik személy részéről a fuvarozási szerződésből eredő igény már nem érvényesíthető.

Az I. rendű alperes mentesülésre alapított védekezése körében kifejtette, a CIM 25. cikk 1. §-a szerint a fuvarozót terheli annak bizonyítása, hogy a sérülést a 23. cikk 2. §-ában felsorolt tények valamelyike okozta. A lefolytatott igazságügyi szakértői bizonyítás eredménye szerint nem állapítható meg a fuvarozó e körbeni mentesülésének a feltétele, a tűz oka nem ismert, öngyulladás mint keletkezési ok kizárható, továbbá az áru saját hibája sem állapítható meg a tűz okaként.

Figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes nem igazolta, hogy a tüzet olyan körülmény okozta, amelyet nem kerülhetett el, magát sikeresen nem mentette ki.

A CIM 25. cikk 2. §-án keresztül vizsgálva a CIM 23. cikk 3. § d) pontja szerinti mentesülési hivatkozást, megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az e körbeni védekezés is alaptalan; a szakértő szerint öngyulladás mint tűz keletkezési ok kizárt, az árvíz körében pedig nem nyert bizonyítást, hogy a megmaradt áru 2009. szeptember 12-én az azzal érintett raktárban lett volna.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra vont le következtetést, hogy az I. rendű alperes CIM 23. cikk 1. §-a szerinti felelőssége fennáll. Az érvényesített kár összege nem volt vitás; nem tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság annak, hogy a szállítmánybiztosítási szerződés alapján a kárrendezés során milyen összegű térítést kapott az áru tulajdonosa, ez ugyanis nem érinti a fuvarozóval szembeni igényérvényesítés összecszerűségét, utóbbi megalapozottságára vont le következtetést a CIM 30. cikk 1 §-a és 2. §-a szerinti feltételek vizsgálatával.

Az ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, a vele szembeni kereset elutasítását kérte.

A fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság felperes keresetindítási jogosultságát védekezése figyelmen kívül hagyásával vizsgálta. A kárt az áru tulajdonosa a ... AT szenvedte el, akit a ... AG teljes egészében kártalanított, ebből következően regressz útján a biztosító jogosult fellépni. Felperes keresetindítási jogosultságához a biztosító meghatalmazása vagy jogátruházó nyilatkozata lett volna szükséges, mely okmányok egyikét sem csatolta be. Álláspontja szerint hiányzik egy „láncszem”, mely összeköti a kárt az igényérvényesítővel; felperesnek nincs kára, vele szerződött, kárt szenvedő partnere kára teljes egészében megtérült, és a kárért nem a felperes állt helyt.

Ezen védekezésével szemben felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a „felelőssé tétel” alapján is eljárhat; ezen jogintézmény ausztriai elfogadottságát a becsatolt ítélettel alátámasztani nem tudta, továbbá téves az a jogi álláspontja is, hogy az osztrák jog rendelkezését magyar bíróság nem írhatja felül. Tekintettel arra, hogy felperes a kárt Magyarországon, magyar bíróság előtt érvényesíti, a jogvitára a magyar jog előírásai vonatkoznak.

Az ügy érdemére vonatkozóan fenntartotta a mentesülésére alapított védekezését, hivatkozva arra, hogy a CIM 23. cikk 2. §-a és 23. cikk 3. § d) pontja szerinti feltételek teljesültek. A tűz oka ugyanis nem volt megállapítható, az áruhoz külsőleg nem lehetett hozzáférni, gyújtogatásnak nem volt nyoma, és megállapítást nyert, hogy a tűz a kocsi belsejében keletkezett, mindez a fuvarozói felelősséget kizárja.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte, hivatkozva arra, hogy az elsőfokú bíróság a felperesi legitimációt helytállóan vizsgálta és megalapozottan vont le arra következtetést, hogy a COTIF szabályai alapján - I. rendű alperes által sem vitatottan - legitimációval rendelkezett.

A harmadik személy javára történő kárrendezés keretében történő eljárási jogosultsága további alátámasztására hivatkozott az 593/2008/EK (Róma I.) rendeletben, valamint 864/2007/EK (Róma II.) rendeletben foglaltakra, állítva, hogy a magyar szállítványozói igényérvényesítéshez hasonló jogintézmény alapozza meg részéről a perindítást, melynek alkalmazásához pergazdaságossági érdek fűződik, célja a láncperlések elkerülése.

A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárás során nem érintette a II. rendű alperessel szembeni kereset elutasítására vonatkozó ítéleti rendelkezést, tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság határozata e körben - fellebbezés hiányában - a Pp. 228. § (3) bekezdése szerint jogerőre emelkedett.

Az I. rendű alperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Nem osztotta a Fővárosi Ítéltábla felperes keresetindítási jogának I. rendű alperesi védekezést mellőző vizsgálatát sérelmező fellebbezési érvelést az alábbiak szerint.

Az eljárás irataiból kitűnően felperes aktív perbeli legitimációját elsődlegesen a CIM 44. cikk 1. § a) pontjára alapította, előadva, hogy a ... AG feladó engedményeseként jár el, utóbbit az elsőfokú bíróság helytállóan fogadta el igazoltnak a 2010. április 28-án kelt engedményezési nyilatkozatban foglaltakra figyelemmel.

Az I. rendű alperes a perbeli fuvarjogviszony szerint a ... AG-t megillető feladói pozíció engedményezés útján történő felperesi megszerzését nem is tette vitássá, arra sem hivatkozott, hogy ezen feladói keresetindítási jog a CIM bármely vonatkozó rendelkezése szerint megszűnt volna, a CIM szabályrendszerén belül kizárólag a kárfelelősség alóli mentesülését állította.

Felperes igényérvényesítését az I. rendű alperes a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti konjunktív jogszabályi feltételek teljesülésének a hiányára alapítva vitatta, kifogásolva, a felperes anélkül támasztott kárigényt, hogy őt magát kár érte volna, vele szemben nem a felperes, hanem az áru tulajdonosa felé helytálló felelősségbiztosító jogosult regressz igénnyel fellépni.

Ezen fellebbezésében is fenntartott védekezés a perbeli fuvarjogviszonyra tekintettel nem megalapozott. Más kárának nem megengedett perbeli érvényesítésére történő hivatkozás - tartalmilag - perbizomány állítása, utóbbi áll fenn, amennyiben a fél jogviszony (érdekeltség) vagy törvényi felhatalmazás nélkül kívánja más jogát saját jogként perben érvényesíteni.

Kétségtelen, hogy az I. rendű alperes által hivatkozott, a Ptk. kártérítésre vonatkozó általános szabályából, a Ptk. 339. § (1) bekezdéséből következően főszabályként a károsult jogosult saját kára érvényesítésére, azonban egyfelől a Ptk. szabályrendszere a Ptk. 506. § (1) bekezdése értelmében nemzetközi vasúti áru fuvarozási jogviszony esetén mögöttes, másfelől az elsődlegesen alkalmazandó CIM a fuvarozóval szembeni keresetindításra jogosult személyek meghatározásakor - áttörve a perbizomány tilalmát - a 44. cikk 1. § a) pontjában - az 1., 2., 3. pontban szereplő korlátozással - feljogosítja a feladót keresetindításra, melynek nyilvánvalóan nem feltétele, hogy egyben az áru tulajdonosa is legyen és őt érje kár, illetőleg, hogy azért a tulajdonosnak előzetesen helytálljon.

Az igazolt engedményezés eredményeképpen feladói perlés fent kifejtettek szerinti aggálytalan megállapíthatósága okán az elsőfokú bíróságnak a továbbiakban I. rendű alperes kárfelelősség alóli mentesülésére alapított védekezését kellett vizsgálnia.

Mindebből következően az elsőfokú bíróságnak nem kellett áttérnie felperes perlési jogosultsága körében másodlagosan meghivatkozott - állítása szerint a magyar szállítmányozási igényérvényesítéssel hasonlóságot mutató - osztrák jogintézmény, a harmadik személy javára történő kárrendezés szabályainak alkalmazhatósága vizsgálatára; ennek elmaradását az I. rendű alperes alaptalanul sérelmezte, e vonatkozásban előterjesztett fellebbezési érvelése nem foghat helyt.

Helyesen vont le következtetést az elsőfokú bíróság a mentesülésre alapított védekezés alaptalanságára is; I. rendű alperes a fellebbezésében változatlanul megismételte az általa első fokú eljárásban e körben előadottakat anélkül, hogy nevesítette volna azt, az erre vonatkozó ítéleti döntés tévességét mely okból állítja. Tekintettel arra, hogy az I. rendű alperes a CIM 23. cikk 2. §-ában foglaltak szerint el nem hárítható körülményre és a CIM 23. cikk 3. § d) pontjában foglaltak szerint az áru káreseményre vezető belső tulajdonságára hivatkozott, nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a CIM 25. cikk 1. §-ában és 2. §-ában meghatározott módon telepítve a bizonyítási terhet, a káresemény bekövetkeztének a körülményeit vizsgálta.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a lefolytatott bizonyítás eredményét, köztük az igazságügyi szakértői véleményben foglaltakat az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően, okszerűen értékelte. Helytállóan vont le következtetést arra, hogy a szakértői bizonyítás nem eredményezte I. rendű alperes CIM 25. cikk 1. §-a szerinti bizonyítási kötelezettsége teljesítését; a szakértői véleménynyilvánítással ugyanis nem volt igazolható a tűzkár oka, ebből következően az, hogy a tűzkárt a CIM 23. cikk 2. §-ában felsorolt tények valamelyike okozta, azt a fuvarozó nem kerülhette le, következményeit nem háríthatta el; ugyanakkor ugyanezen szakértői véleménynyilvánítás kizárta az áru belső tulajdonságára visszavezethető öngyulladást, ezért ez alkalmas volt a CIM 25. cikk 2. §-a szerinti vélelem megdöntésére, felperesi bizonyítás megtörténtének a megállapítására alapot adott.

Figyelemmel arra, hogy a fellebbezésben előadottak - a fent kifejtettek szerint - eltérő tényállás megállapítására, illetőleg eltérő jogi következtetés levonására nem szolgáltatott alapot, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - annak nem fellebbezett részét nem érintve - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az I. rendű alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte felperes másodfokú perköltsége megfizetésére, melyet a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alkalmazásával - a kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodóan - 400.000 forint + áfa összegű jogi képviseleti munkadíjban határozott meg.

Budapest, 2014. február 27.

Dr. Tibold Ágnes sk.
a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. sk.
előadó bíró

Dr. Felker László sk.
bíró